

איטין

שאלות חזרה – פרק חמישי

1. א. האם דברי משנתנו – "הניזקין שמין להן בעידית... מפני תיקון העולם" – מקובלים על כל התנאים לדעת אביי? (מח:)
ב. מהי דעת רבינא בעניין זה? (מט:)
2. א. מה למד ר' ישמעאל מהגזירה-שוה "שדה" "שדה"? (מט.)
ב. מה למד ר' ישמעאל ממשמעות הפסוק "שדהו"?
3. "רע"א לא בא הכתוב אלא לגבות לניזקין מן העידית וק"ו להקדש" (מט.)
א. מהו הפירוש שנדחה לביאור דברי ר"ע "וק"ו להקדש"?
ב. מהו הפירוש שהתקבל לבסוף לביאור דברי ר"ע "וק"ו להקדש"?
ג. בכמה מחלוקות חולקים רבי ישמעאל ור"ע (בברייתא הנ"ל)?
ד. מדוע לא ניתן לומר שרבי ישמעאל ור"ע חולקים רק בדין שכתבת בסעיף ב? (3 סיבות) (***)להרחבה ראה תוס' ד"ה ועוד)
4. א. מפני מה אמרו הניזקין שמין להן בעידית? (מט:)
ב. מפני מה אמרו בעל חוב בבינונית?
ג. מפני מה אמרו כתובת אשה בזיבורית?
5. "כתובת אשה בזיבורית
אמר מר זוטרא... לא אמרן אלא מיתמי אבל מיניה רידיה בבינונית" (מט:)
א. מה שמו של התנא שבמשנתנו שאמר "כתובת אשה בזיבורית"?
ב. לפי דברי מר זוטרא, מהו החידוש שבדברי המשנה ("כתובת אשה בזיבורית"), והרי כך הדין של כל הדברים (כמו שמובא במשנתנו ש"אין נפרעין מנכסי יתומים אלא מן הזיבורית")?
ג. לפי שיטת מר זוטרא, מהו ההגיון של רבי מאיר, שסובר שכתובת אשה בבינונית אף מן היתומים?
ד. לפי שיטת מר זוטרא, באיזה מקרה בדיוק מדובר במשנתנו שאמרה "הניזקין שמין להן בעידית ובעל חוב בבינונית וכתובת אשה בזיבורית"?
ה. האם דברי מר זוטרא נדחו לבסוף, וכיצד?

6. "שטר לזוב היוצא על היתומים... שכתוב בו שבו" (ג.)
- א. האם גובה מן הזיבורית או מן העידית לדעת מר זוטרא בריה דרב נחמן משמיה דרב נחמן?
- ב. האם גובה מן הזיבורית או מן העידית לדעת רבא?
(***ראה להרחבה רש"י ותוס' ד"ה כיון)
- ג. האם קשה על שיטת רבא מדברי הברייתא "אין נפרעין מנכסי יתומין אלא מן הזיבורית ואפילו הן ניזקין", ומדוע?
- ד. האם קשה על שיטת רבא מדברי הברייתא "אין נפרעין מנכסי יתומין אלא מן הזיבורית ואפילו הן עידית", ומדוע?

7. "אין נפרעין מנכסי יתומין אלא מן הזיבורית" – הסבר היטב מדוע היה מקום לחשוב שדין זה עוסק רק ביתומין קטנים? (ג.)

8. "אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש בני זורין בעי רב אחדבוי בר אמי במתנה היאך?" (ג.)
- א. מה הסיבה שיש הוה-אמינא לחלק בין דין מכירה לדין מתנה?
- ב. "אבל אם אמר תנו מאתים זוז לפלוני ואחריו לפלוני ואחריו לפלוני אומרים כל הקודם בשטר זכה לפיכך יצא עליו שט"ח גובה מן האחרון אין לו גובה משלפניו אין לו גובה משלפני פניו" – כתוב את 3 תירוצי הגמרא מדוע לא ניתן לפשוט מברייתא זו את התשובה לשאלתו של רב אחדבוי?

9. "אין מוציאין לאכילת פירות... מנכסים משועבדין"

א. מה הטעם לדין הנ"ל לדעת עולא (בשם ריש לקיש)? (ג.)

ב. מה הטעם לדין הנ"ל לדעת ר' חנינא?

10. "איבעיא להו לרבי חנינא קצובין וכתובין בעי או דלמא קצובין ואע"פ שאינן כתובים?" (ג-גא.)
- א. באיזה מקרה תהיה נפק"מ בין 2 האפשרויות הנ"ל? (רש"י, ***תוס' ד"ה או)
- ב. האם יש פתרון לשאלה הנ"ל מדברי ר' חנינא "גדולה מזו אמרו מוציאין לפרנסה ואין מוציאין למזונות ואת אמרת שניה ויתרה"?
- ג. "מתו בנותיהן נזונות מנכסים בני זורין והיא נזונת מנכסים משועבדים מפני שהיא כבעלת לזוב" – הסבר היטב מה רצתה הגמרא ללמוד מכך.
(רש"י ד"ה ניזונת)
- ד. "א"ר נתן אימתי... אבל קדם שבוזו של ראשון למקאזו של שני גובה מנכסים משועבדים" – הסבר היטב מה רצתה הגמרא ללמוד מכך. (רש"י ד"ה אלמא, ***תוס' ד"ה אלמא)

11. "ר' אליעזר בן יעקב אומר פעמים שאדם נשבע על טענת עצמו" (נא):
א. מדוע לא יתכן לפרש שמדובר שאף אחד לא טוענו?
ב. האם למסקנה מדובר בטוענו קטן או בטוענו גדול?
ג.*** כיצד יש לבאר את דברי ראב"י שהתבטא ואמר "טענת עצמו",
והרי מדובר שמישהו טוען כנגדו? (חכמת-שלמה)
ד. באיזה מקרה לדעת ראב"י בן נשבעים על טענת קטן? (העזר ברש"י ד"ה
אלא)

12. הסבר היטב מדוע "מודה מקצת הטענה ישבע". (נא):

13. א. "אתם ולא אפוטרופין" (נב).
1. מה הוא הפסוק המלא בו מוזכר המילה "אתם"?
2. באיזה מקרה דווקא חייבים אפוטרופין לעשר?
(***ראה להרחבה תוס' ר"ד מאמצע שורה 6 רחבה [וואי ק' כיון])
ב. מדוע אסור לאפוטרופין למכור בהמה עבדים ושפחות על מנת להניח?
(רש"י)
ג. מדוע אסור לאפוטרופין לפסוק על היתומים צדקה? (רש"י)
ד. האם מותר לאפוטרופין למכור עבדים וליקח שדות, ומדוע?
(***ראה להרחבה במהרש"א וברש"ש)

14. כתוב באיזה הקשר הובאו המימרות הבאות: (נב).
א. אני להרוס ואתה לבנות. (***)וראה בחכמת-שלמה)
ב. דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין.
ג. מימי לא קריתי... לשורי שורי אלא... לשורי שדי.
ד. נכסי יתומין הרי הן כהקדש.
ה. לא יהא כח הדיוט חמור מהקדש.
15. א. הסבר מה הדין במקרה שאמשיכו להו פירי ליתמי ולאחר מכן מחיר
הפירות הוזל, ומדוע. (נב).
ב. הסבר מה הדין במקרה שיהבי יתמי זוזי אפירי ולאחר מכן מחיר הפירות
התייקר, ומדוע.
ג. הסבר מה הדין במקרה שיהבי להו זוזי ליתמי אפירי ולאחר מכן מחיר
הפירות הוזל, ומדוע. (נב):

16. נסה לבאר מה טעמו של רבי אליעזר בן יעקב שאמר "זה וזה ישבע". (נב):
(***ראה להרחבה בעניין אחר בתוס' ר"ד טור שמאלי החל משורה ראשונה רחבה)

17. "...וזהמנסך..." (נב):

- א. מדוע שמואל לא פירש את משמעות מנסך כמו רב?
 ב. מדוע הסיבה שכתבת בסעיף הקודם לא הפריעה לרב?
 ג. מדוע רב לא פירש את משמעות מנסך כמו שמואל?
 ד. מדוע הסיבה שכתבת בסעיף הקודם לא הפריעה לשמואל? (גג.)

18. "המטמא והמדמע והמנסך בשוגג פטור במזיד וזייב" (גב:)
 א. כתוב ע"פ דעת חזקיה האם דין השוגג או דין המזיד שבמשנתנו הוא מפני תיקון העולם. (גג.)
 ב. הסבר מדוע כך תוקן.
 ג. כתוב ע"פ דעת ר' יוחנן האם דין השוגג או דין המזיד שבמשנתנו הוא מפני תיקון העולם.
 ד. הסבר מדוע כך תוקן.

19. "העושה מלאכה במי וזאת... פטור מדיני אדם" – באיזה מקרה בדיוק מדובר לדעת חזקיה? (גג-גג:)

20. "לימא כתנאי המטמא... אולד שוגג ואולד מזיד וזייב דברי ר"מ רבי יהודה אומר בשוגג פטור במזיד וזייב" (גג:)
 הסבר היטב את 2 האפשרויות שהובאו לביאור מחלוקת ר"מ ור"י הנ"ל.
 [***וראה אפשרות שלישית במהרש"א שעל תוס' ד"ה תיובתא]

21. א. האם לר' יהודה קונסים שוגג אטו מזיד בדאורייתא, ומדוע?
 (רש"י ד"ה ור' יהודה) (גג:)
 ב. מדוע לר' יהודה דין שביעית שונה ממה שכתבת בסעיף הקודם? (גד:)
22. א. נסח כלל המתאר באלו מקרים ר"מ לא קונס בדרבנן שוגג משום מזיד.
 (גד:)
 ב. נסח כלל המתאר באלו מקרים ר"י כן קונס בדרבנן שוגג משום מזיד.

23. מדוע אסור מדרבנן לעשר בשבת ולהטביל כלים בשבת? (רש"י) (גד:)

24. "אין אדם אוסר את כרמו בנטיעה אולת" – ולכן מה? (גד:)

25. האם מי שאמר לחברו בפעם הראשונה שפגשו מאז שעשה עמו בטהרותיו שהוא טימא אז את טהרותיו, אך בשעה שהודיעו לא היה בידו לטמאם – נאמן? [כתוב את דעות: אביי, רבא, רבי אמי, ר' יוחנן] (גד:)

26. א. מדוע יש הבדל בפסיקה בין "ההוא דאתא לקמיה דרבי אמר ליה ס"ת שכתבתי לפלוני אזכרות שלו לא כתבתים לשמן" לבין "ההוא דאתא לקמיה דר' אבהו א"ל ס"ת שכתבתי לפלוני גוילין שלו לא עיברתים לשמן" ? (נד:-נה.)
ב. האם לדעת ר' יהודה יש תקנה לס"ת שאזכרות שלו לא נכתבו לשמן? (נד:)

27. "העיד רבי יוחנן בן גודגודא על החרשת שהשיאה אביה שהיא יוצאה בגט" (נה.)
א. האם נישואי החרשת (הקטנה) שהשיאה אביה הם מהתורה או מדרבנן?

ב. מדוע עדותו של רבי יוחנן בן גודגודא מובאת במסכתנו? (רש"י)
ג. כיצד ניתן ללמוד מעדותו הנ"ל את פסיקת ההלכה במקרה ש"אמר לעדים ראו גט זה שאני נותן לה ויזור ואמר לה כנסי שטר וזוב זה"?
[***וראה בעניין אחר בתוס' ר"ד טור שמאלי שורות 6-7 רחבות ובתוס' עח. ד"ה אינו]

28. מדוע גזרו על פקח בחרשת משום חרש בפקחת ולא גזרו על גדול בקטנה משום קטן בגדולה בדין אכילת תרומה? (נה. – רש"י)

29. "ועל ולטאת הגזולה שלא נודעה לרבים שהיא מכפרת מפני תיקון המזבוח" (נה.)
א. הסבר היטב לדעת עולא מדוע בדין הנ"ל יש תיקון המזבח. (נה:-נה.)
ב. הסבר היטב כיצד ביאר רב יהודה את דברי המשנה.
ג. "מתיב רבא גנב והקדיש... בלויץ כי האי גזונא עניוש כרת" – הסבר היטב את התירוץ לקושיה זו לשיטת עולא. (נה:) (***)ראה להרחבה בתוס' ד"ה כי

30. הסבר את הקושיה שעליה תירץ רב יהודה: "לא דנו בה דין סיקריקון קאמר". (נה:)

31. כתוב באיזה הקשר נאמרו הפסוקים הבאים:

- א. ונתתי את נקמתי באדום ביד עמי ישראל. (נו.)
- ב. הרכה בך והענוגה אשר לא נסתה כף רגלה.
- ג. כספם בחוצות ישליכו.
- ד. ההר הטוב הזה והלבנון. (נו:)
- ה. משיב חכמים אחור ודעתם יסכל.
- ו. שמועה טובה תדשן עצם.
- ז. ואמר אי אלהימו צור חסיו בו.
- ח. מי כמוכה באלים ה'.
- ט. היו צריה לראש.
- י. לא תדרוש שלומם וטובתם.

32. כתוב באיזה הקשר נאמרו הפסוקים הבאים:

- א. הלא אתה אלהים זנחתנו. (זג.)
- ב. בלע ה' ולא חמל את כל נאות יעקב.
- ג. ארץ צבי.
- ד. שמחו את ירושלים וגילו בה כל אוהביה שישו איתה משוש כל המתאבלים עליה.
- ה. ודמים בדמים נגעו. (זג.)

33. על מי/מה נאמר "כי עליך הורגנו כל היום"? [5 אפשרויות] (זג.)

34. הסבר היטב את דברי הגמרא: "ולא פליגי הא דרישא הא דדרעא".
(רש"י, ***רש"ש) (נח.)

- 35. א. כיצד מבארת הגמרא את הפסוק "בני ציון היקרים המסולאים בפז"?
(נח.)
- ב. באיזה הקשר הובא הפסוק "גם כל חולי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת"?
- ג. באיזה הקשר הובא הפסוק "מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזזים"?

36. "מן האיש וולזר ולקוף מן האשה מקוף בטל עד שתכתוב לו אחריות" (נח.)
א. כיצד רב מבאר את הכוונה של "עד שתכתוב לו אחריות"?
ב. כיצד שמואל מבאר את הכוונה של "עד שתכתוב לו אחריות"?

37. האם דין הבא מחמת אנפרות בבבל הוא כדין הבא מחמת חוב? (נח.)
(***ראה להרחבה דרך פירוש אחרת מרש"י בתוס' רי"ד)

38. "ב...ד של אוריהן אמרו הלוקוף מן הסיקריקון נותן לבעלים רביע" – רביע ממה?
(נח.)

39. אצל מי מצאנו תורה וגדולה במקום אחד (ממתי שעמד בגדולה ולמשך כל שנותיו)? (נט.)

40. "וזרש רימז ונרמז ובן בתירא אומר קופץ ונקפץ במטלטלין" (נט.)
א. מה פשר מיקום משנה זו במסכתנו? (רש"י ד"ה קמ"ל)
ב. מה דין חרש בגיטין? [כתוב לפי 2 הלישנות]
ג. מה דין חרש בקרקעות? (רש"י)

41. "כהן קורא ראשון ואחריו לוי ואחריו ישראל מפני דרכי שלום" (נט).
א. הסבר היטב ע"פ מסקנת הגמרא מה בעצם באמת תוקן מפני דרכי שלום. (נט):
ב. האם התקנה הנ"ל נוהגת אף בימים שני וחמישי?
(***וראה עוד בתוס' ד"ה אבל)
ג. מדוע רב הונא קרא ראשון בניגוד לתקנה הנ"ל?
ד. מה הדין כשאין שם כהן?
ה. מה הדין כשאין שם לוי?

42. אלו 2 דינים נלמדים בגמרא מהפסוק "עת לעשות לה' הפרו תורתך" ? (ס)

43. "בעא מיניה אביי מרבה מהו לכתוב מגילה לתינוק להתלמד בה?" (ס)
א. האם התשובה לשאלה זו תלויה במחלוקת האם התורה מגילה מגילה ניתנה או חתומה ניתנה?
ב. האם ניתן לפשוט את התשובה לשאלה זו מדברי המשנה "אף היא עשתה טבלה של זהב שפרשת סוטה כתובה עליה"?
ג. מה דעת ר' יהודה (בעניין שאלתו של אביי)?
[כדאי לראות את הגירסה במסכת סופרים ה/ט]

44. א. מה למד ר"ש בן לקיש מהפסוק "במגילת ספר כתוב עלי" ? (ס)
ב. מה למד ר' אלעזר מהפסוק "כי על פי הדברים האלה" ? (ס)

45. "בני נהרא רב אמר תתאי שתו מיא ברישא ושמואל אמר עילאי..." (ס)
א. באיזה מקרה מבארת הגמרא שנחלקו רב ושמואל?
ב. האם יש קושיה מוחלטת על רב מדברי משנתנו ("בור הקרוב לאמה מתמלא ראשון")?
ג. "כבי תרי עבדת ליה" – באר. (***)ראה להרחבה בתוס' ד"ה כבי

46. "אשת וחבר משאלת לאשת עם הארץ נפה וכברה ובוררת וטוואנת ומרקדת עמה... וכולן לא אמרו אלא מפני דרכי שלום" (סא).

- א. מדוע רק מפני דרכי שלום [ולא אף שלא מפני דרכי שלום] מותר לאשת חבר לברור ולטחון עם אשת עם הארץ לדעת אביי? (העזר ברש"י)
ב. מדוע רק מפני דרכי שלום [ולא אף שלא מפני דרכי שלום] מותר לאשת חבר לברור ולטחון עם אשת עם הארץ לדעת רבא? (רש"י ד"ה רבא אמר)
ג. על מי מוסבת הקושיה: "ורמינהו טוואנין... אבל לא... לאוכלי פירותיהן בטומאה"? (העזר בתוס' ד"ה אמר) (סא):

47. "אלא א"ר ירמיה לא קשיא כאן בפירות שהוכשרו כאן בפירות שלא הוכשרו" – כתוב היטב איזה קושיה בא ר' ירמיה לתרץ. (סא:)

48. באלו 3 מקרים מבואר בגמרא שחוששים לחלופי?
(***ראה להרחבה תוס' ד"ה התם) (סא:-סב.)

49. א. מדוע "אין עושיין תרומת זיתיו בטהרה" אך לעומת זאת "עושים זיתים ואיליו בטהרה"? (סב.)

ב. מדוע הקטע הזה הובא בסוגייתנו?
ג. "...ומניחה בכליו של אבר" – באלו כלים בדיוק מדובר?

50. א. "מאזיקין ידי עכו"ם בשביעית" – הסבר במי מדובר ע"פ מסקנת הגמרא. (סב.)

ב. "ושואלין בשלומן" – הסבר במי מדובר ע"פ מסקנת הגמרא.

הילים

תורא (מט.)	מפיק (מט:)	לית (ג.)
בר (ג.)	אוקמוה (ג.)	לאיתויי (גב.)
שבבותיה (גב.)	אחוה ליה (גב.)	מינצו (גב.)
סהדי (גב:)	רמית (גב:)	שתא (גד.)
מידי (גד.)	ניקום (גד.)	מאני (גד.)
אגריה (נה.)	קושטא (נה.)	כיסופא (נה.)
לייתי (נה:)	האידנא (נה:)	טור (נה:)
רחמיה (נה:)	פוק (נה:)	פלגא (נו.)
גירא (נו.)	עתירי (נו.)	ציבי (נו.)
אקלידי (נו.)	כפנא (נו.)	מסאנא (נו.)
פורתא (נו.)	קצירי (נו.)	איברא (נו:)

מסתייך (נ:)	ולבדרי (נ:)	לקיטמיה (נ:)
מכנשי (נ:)	מחונהו (נ:)	תאגיה (נ:)
שרגי (נ:)	גמדא (נ:)	פורייהו (נח:)
טסקא (נח:)	נכי (נח:)	מחוי (נט:)
אמגוזא (נט:)	כרעיה (נט:)	לחיי (ס:)
פורתא (ס:)	מוריא (סא:)	ואכתי (סא:)
תורא (סב:)	אגריה (סב:)	

חולאים גאנאזיים

איכא למיפרך (מט:)	תניא בהדיא (מט:)
הכי השתא (נ:)	איני (נ:)
ורמינהו (נב:)	תנן (נג:)
ותני עלה (נג:)	הוא מותיב לה והוא מפרק לה (נג:)
ואמרי לה כדי (נד: - ראה בחכמת-שלמה על בבא-מציעא ב:)	
והוינן בה (נד:)	הא אתמר עלה (נד:)
במתניתא תנא (נו:)	אמר לך רב (נח:)
מנא הני מילי (נט:)	איני (נט:)
האי מאי רומיא (סא:)	ודקארי לה מאי קארי לה (סא:)
אמר מר (סא:)	

חולשים

ערב (מט.)	בדק הבית (מט.)
קים ליה בדרבה מיניה (נג.)	עישור נכסים (נא.)
מי חטאת (נג.)	פיגול (ע"פ נג.)
ערלה (נד:)	בכדי שיעשו (נג: ברש"י ד"ה למוצאי)
גר תושב (נז:)	שחוטי חוץ (ע"פ נה:)
	גר צדק (נז:)
עירובי חצרות (ע"פ נט.)	הניח מעותיו על קרן הצבי (נח:)
	טבל (סא. ברש"י ד"ה ומאי)